

ATASÖZÜ-DEYİM-ÖZDEYİŞ(VECİZE)

♣ Atalarımızın geçmişten günümüze kadar gelen öğüt veren kısa ve özlü sözlerine **ATASÖZÜ** denir.Kalıplaşmış söz gruplarıdır.Herhangi bir sözcüğün yeri değiştirilemez.

ÖRNEKLER:

- Su küçüğün söz büyüğün.
- Ne ekersen onu biçersin.
- Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.
- Dibi görünmeyen tasta su içme.
- Keskin sirke küpüne zarar verir.
- Ev alma, komşu al.

♣ İki ya da daha çok sözcüğün gerçek anlamdan uzaklaşarak kalıplaşmasıyla oluşan söz gruplarına **DEYİM** denir.Genellikle cümle değildirler.O yüzden bir yargı bildirmezler.Aynı atasözü gibi deyimlerin de söyleyeni belli değildir. Kalıplaşmış söz gruplarıdır.Herhangi bir sözcüğün yeri değiştirilemez.

ÖRNEKLER:

- Delikanlı,
- Adamakıllı,
- Abbas yolcu,
- Yorgunluktan tersim döndü.
- Pabucu dama atılmak
- Dolap çevirmek
- Göze girmek

♣ Düşünceyi,duyguyu kısa ve özlü olarak anlatan söyleyeni belli olan sözlere **ÖZDEYİŞ(VECİZE)** denir.

ÖRNEKLER:

- Kim ilim tahsil etmek için bir yola girerse, Allah o kişiye cennetin yolunu kolaylaştırır.[Hz.Muhammed(SAV)]
- Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.(Mustafa Kemal Atatürk)
- Dünyayı yöneten kalem,mürekkep ve kağıttır.(James Howel)
- Yeryüzünde öğretmenlikten başka onurlu meslek tanımıyorum.(Diyojen)
- Akıl yaşta değil baştadır. Doğru bir söz fakat akli da başa yaş getirir.(C. SAHABETTİN)

ALİŞTIRMALAR

Aşağıda verilen sözleri atasözü,deyim veya vecize olma özelliğine göre işaretleyelim.

	ATASÖZÜ	DEYİM	VECİZE
Eğilen baş kesilmez.			
Meydanı boş bulmak.			
Bilgisiz kimse savaş davuluna benzer;sesi çok,içi boştur.			
Söz gümüşse sükut altındır.			
Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum.			
Kulaktan dolma.			
Fare çıktığı deliği bilir.			
Alışkanlıklar bırakılmazlarsa, zamanla ihtiyaç haline gelirler.			
Acı patlıcanı kırağı çalmaz.			
Hak beklediğin bir yola yalnızda olsan gideceksin.			
Huylu huyundan vazgeçmez.			

ATASÖZÜ-DEYİM-ÖZDEYİŞ TEST

1) Söyleyeni belli olan bir duygu, bir düşünce anlatan kısa ve özlü sözlere ne ad verilir?

A) Deyim B) Atasözü C) Özdeyiş

2) “Huyuna gitmek” deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İsteklerine, yapısına uygun davranmak.
B) Bir şeyin, bir kimsenin etkisinden kendisini kurtaramamak, ona bağlanmış olmak.
C) Bir şeyi yapmaya kararlı olup zamanını beklemek.

3) Çoğunlukla gerçek anlamından ayrı bir anlam taşıyan, en az iki sözcükten oluşan kalıplaşmış söz ya da sözcük gruplarına ne denir?

A) Özdeyiş B) Atasözü C) Deyim

4) "Kötü durumda olan bir kimseyi, ortaya çıkacak yeni kötü durumlar etkilemez. Pek çok zorluğa katlanabilir." Anlamındaki atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Acı patlıcanı kırağı çalmaz.
- B) Can çıkar huy çıkmaz.
- C) Öfkeyle kalkan, zararlar oturur.

5) Aşağıdaki atasözlerinden hangisi, konusu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Adamın iyisi, iş başında belli olur.
- B) Yatan aslandan gezen tilki iyidir.
- C) Yazın başı pişenin kışın aşı pişer.

6) " Cahil kimsenin yanında kitap gibi sessiz ol " özdeyişi ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cahil kimseler ile tartışmaya girmemek gerekir .
- B) Cahillere gerçeği anlatabilmek için ısrarcı olmalıyız .
- C) Toplum olarak cahil insanları dışlamamız gerekir .

7) Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "tat" kelimesiyle yapılmış bir deyim vardır?

- A) Şakayı tadında bırakmak gerek.
- B) Yemeğin tadına bakabilirsin.
- C) Tat alma organımız dildir.

8) Aşağıdakilerden hangisi atasözü değildir?

- A) İpin ucunu kaçırmak.
- B) Acele işe şeytan karışır.
- C) El elden üstündür.